

ECONOMISCHE BEGROTING

**Economische vooruitzichten
1998**

JULI 1997

Woord vooraf	5
Samenvatting	7
De Belgische conjunctuur in internationaal perspectief	9
Internationale conjunctuur in 1997 en 1998	
Belgische conjunctuur en de drie buurlanden	
Onzekerheden verbonden aan deze vooruitzichten	
1. Het BBP en zijn bestedingscomponenten	15
Privé-verbruik	
Bedrijfsinvesteringen	
Woningbouw	
Overheidsbestedingen	
Uitvoer en invoer	
2. Financiële ontwikkelingen: prijzen, kosten en rentevoeten	24
Binnenlands prijsverloop	
Indexering overheidslonen en sociale uitkeringen	
Loonontwikkeling	
Evolutie van de Belgische en buitenlandse interestvoeten	
3. Arbeidsmarkt	29

Lijst van de Figuren

FIGUUR 1	Conjunctuurverloop in de nijverheid (vertrouwensindicatoren)
FIGUUR 2	Groei van het bbp: kwartaalevolutie (groeivoet in %, t/t-4)
FIGUUR 3	Kwartaalverloop privé-verbruik in constante prijzen
FIGUUR 4	Privé-verbruik, beschikbaar inkomen en spaarquote
FIGUUR 5	Kwartaalverloop bedrijfsinvesteringen in constante prijzen
FIGUUR 6	Investeringsquote en rendabiliteit in de marktsector
FIGUUR 7	Voltooide woongebouwen en enquête bij de architecten
FIGUUR 8	Indicatoren van de uitvoer
FIGUUR 9	Maandelijks verloop van de inflatie (groeivoet t/t-12, in %)
FIGUUR 10	Loonkosten in vergelijking met onze zeven belangrijkste handelspartners (1987=100)
FIGUUR 11	Evolutie van het aantal werklozen (incl. de oudere werklozen)

Deze macro-economische vooruitzichten werden door het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) overgemaakt aan de Federale Regering in het kader van de voorbereiding van de begroting voor het jaar 1998. Volgens de gangbare procedure heeft het Federaal Planbureau een ontwerp van Economische Begroting voorgelegd aan het Wetenschappelijk Comité voor de Economische Begroting en aan de Raad van Bestuur van het INR. Deze laatste legt de definitieve cijfers vast en neemt de uiteindelijke verantwoordelijkheid. Het Wetenschappelijk Comité heeft een gunstig advies uitgebracht over de Economische Begroting op 4 juli 1997.

De Nationale Rekeningen 1996, gepubliceerd door het INR, werden geïntegreerd. Met betrekking tot de openbare financiën wordt zoals gebruikelijk de hypothese van “ongewijzigd beleid” gehanteerd. Alle bestaande maatregelen, met inbegrip van deze die voortvloeien uit de Begroting 1997 en de Begrotingscontrole 1997, zijn opgenomen. De impact van eventuele bijkomende maatregelen is echter *niet* opgenomen in deze vooruitzichten. De macro-economische en financiële toestand in het buitenland is overgenomen uit de jongste vooruitzichten van de Europese Commissie, weliswaar licht aangepast om rekening te houden met de meest recente ontwikkelingen op de financiële markten.

Deze vooruitzichten werden afgesloten op 4 juli 1997.

L. Verjus
Voorzitter van de Raad van Bestuur van het
Instituut voor de Nationale Rekeningen

Brussel, juli 1997

Kerncijfers voor de Belgische economie

Wijzigingspercentages in volume (tenzij anders vermeld)

	95	96	97	98
Privé-verbruik	1.1	1.3	1.0	1.9
Overheidsverbruik	0.9	1.8	0.7	1.2
Bruto kapitaalvorming	3.2	0.6	3.8	3.1
Nationale finale bestedingen	1.4	1.1	1.6	2.0
Uitvoer van goederen en diensten (1)	6.8	3.2	4.9	5.7
Invoer van goederen en diensten (1)	6.1	2.8	4.5	5.2
Netto-uitvoer (bijdrage tot de groei)	0.7	0.4	0.5	0.6
Bruto binnenlands product	2.1	1.5	2.1	2.5
Traditionele consumptieprijsindex	1.5	2.1	1.6	1.6
Gezondheidsindex	1.6	1.7	1.3	1.7
Reëel beschikbaar inkomen gezinnen	0.1	-0.4	1.2	2.0
Spaarquote gezinnen (in % van het beschikbare inkomen)	17.7	16.3	16.4	16.5
Binnenlandse werkgelegenheid (wijziging in duizenden, toestand op 30 juni) (2)	18.8	2.1	7.2	38.6
Werkloosheidsgraad (Eurostat standaard, jaargemiddelde)	9.9	9.8	9.8	9.4
Saldo lopende rekening BLEU (in % BBP)	5.1	5.0	5.4	5.8
Kortetermijnrente (%)	4.8	3.2	3.1	3.4
Langetermijnrente 10 jaar (%)	7.5	6.5	5.9	6.0

(1) De groeivoet van 1995 moet met de nodige omzichtigheid geïnterpreteerd worden, omwille van statistische breuken in de bruto-reeksen tussen 1994 en 1995

(2) De binnenlandse werkgelegenheid neemt in 1997 toe met 5.000 en in 1998 met 14.500 als gevolg van een toename van het aantal PWA'ers en de tewerkgestelden in de doorstromingsprogramma's

De verwachte economische groei bedraagt 2,5% in 1998 na een expansie met 2,1% in 1997. De dynamiek van de activiteitstoename verloopt zoals voorspeld in juli 96 en februari j.l. Na een conjunctureel dieptepunt begin 1996 is de groei geleidelijk aan sterker geworden. Op dit ogenblik ziet het er naar uit dat deze dynamiek verder zal gezet worden in de tweede jaarhelft en in 1998. Het redelijk zwak jaarbegin zou slechts van tijdelijke aard zijn.

De samenstelling van de groei, echter, zou in 1998 iets wijzigen. Daar waar in 1997 de uitvoer en in mindere mate de bedrijfsinvesteringen de groei trekken, zou in 1998 het privaatsverbruik een bijkomende impuls geven. De toename van de werkgelegenheid zou het lijstje van de reeds actieve groeiondersteunende factoren komen vervoegen. De factoren die aan de basis lagen van de heropleving tijdens de voorbije 18 maanden zijn genoegzaam bekend: een aantrekkende internationale economie; de versteviging van de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Italiaanse lire; lage internationale en Belgische rentevoeten; een vrij hoge rendabiliteit van de ondernemingen en een laag blijvende inflatie.

Deze zojuist genoemde factoren verklaren de vrij sterke uitvoergroei in 1997. Het verder aantrekken van de groei in onze buurlanden en het volledige effect van de depreciatie van de effectieve wisselkoers van de BEF (die geraamd wordt op meer dan 3% in 1997), zouden ervoor zorgen dat de uitvoer in 1998 nog aan kracht wint.

De bedrijfsinvesteringen zouden, zoals de voorbije twee jaren, sterker groeien dan de rest van de economie, waardoor de investeringsquote verder toeneemt. De toename van de rendabiliteit van de ondernemingen zou echter beperkt blijven, zeker in 1997, waardoor de groei van de investeringen iets minder groot zou zijn dan voorzien in de Economische Begroting van februari 1997.

Het privé-verbruik blijft vrij zwak in de eerste helft van dit jaar. Gaandeweg zou hier echter verandering in komen. De periode waarin het privé-verbruik enkel toenam danzij een daling van de spaarquote, lijkt achter de rug. De verwachte toename van het beschikbare inkomen van de gezinnen, daarentegen, zou de belangrijkste impuls geven. Verwacht wordt dat de lonen in 1998 iets sterker stijgen dan in de afgelopen jaren, al zouden zij binnen de door de Regering besliste loonmarge blijven. De voornaamste stimulans voor een toename van het beschikbare gezinsinkomen zou echter komen van de werkgelegenheids-groei.

Tijdens de voorbije drie jaar bleef de gemiddelde groei van het aantal loontrekkenden in de ondernemingen beperkt tot ongeveer 0,3% per jaar. In 1998 zou deze toename oplopen tot iets meer dan 1%. Het is sinds 1990 geleden dat de werkgelegenheid uitgedrukt in uren nog in die mate zou toenemen. De volgehouden loonmatiging en de specifieke tewerkstellingsmaatregelen zouden aan de basis hiervan liggen. De sectorale akkoorden voorzien expliciet de aanwending van de door de overheid aangereikte methoden om de werkgelegenheid te stiumuleren. Zo zouden bijkomende jobs in toenemende mate deeltijdse jobs zijn. Hun aantal zou in 1998 toenemen met 6% en uitkomen boven de 400.000. Daarenboven wordt een gevoelige stijging verwacht van het aantal werknemers die tewerkgesteld zijn in de Plaatselijke Werkgelegenheidsagenstschappen. Hun aantal wordt opgenomen in de categorie 'loontrekkenden'. De werkloosheidsgraad (volgens de gestandaardiseerde Eurostat-definitie) zou dalen van 9,8% dit jaar tot 9,4% in 1998.

De traditionele consumptieprijsindex zou zowel dit als volgend jaar groeien met 1,6%. De gezondheidsindex zou toenemen met 1,7% in 1998 na een stijging met 1,3% dit jaar. De indexering van lonen en wedden in de overheidssector en van de sociale uitkeringen zou plaatsvinden in oktober 1997 en november 1998.

De sterke appreciatie van de Amerikaanse dollar en het Britse pond in 1996 en de eerste maanden van 1997 zou dit jaar leiden tot een sterkere toename van de invoerprijzen dan van de uitvoerprijzen (en dus tot een verslechtering van de ruilvoet), waardoor de stijging van de deflator van het bruto binnenlands product in 1997 beperkt zou blijven tot 1,5%, om in 1998 opnieuw met 1,6% toe te nemen.

*Internationale
conjunctuur in 1997
en 1998*

De internationale omgeving die gebruikt werd in de voorliggende Economische Begroting is gebaseerd op de jongste vooruitzichten van de Europese Commissie¹. Deze laatste gaat ervan uit dat de geleidelijke conjunctuuropleving die sinds de tweede helft van 1996 in de meeste Europese landen waargenomen wordt, tijdens de komende twee jaar aan kracht zou winnen. De economische groei in de Europese Unie zou aldus toenemen van 2,4% in 1997 tot 2,8% in 1998. De lidstaten die in 1996 een aanwas van het BBP kleiner dan 2% kenden (België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Oostenrijk en Zweden) zouden tegen 1998 het groeitempo evenaren van de landen die momenteel sterker presteren (Denemarken, Griekenland, Spanje, Ierland, Luxemburg, Nederland, Portugal, Finland en het Verenigd Koninkrijk).

De groei in de Europese Unie zou in 1997 en 1998 in eerste instantie aangezwengeld worden door de dynamiek van de uitvoer. De Europese export zou profiteren van de appreciatie van de Amerikaanse dollar tegenover de Europese munten (met uitzondering van het Britse pond) en van de krachtige ontwikkeling van de wereldvraag. Gaandeweg zouden de investeringen (voornamelijk in uitrustingsgoederen) en het privé-verbruik de aflossing van de wacht overnemen. De bruto kapitaalvorming zou gunstig beïnvloed worden door het hoge peil van de bedrijfsrendabiliteit, de lage interestvoeten en de goede vraagvooruitzichten, terwijl het privé-verbruik zou ondersteund worden door het vertrouwensherstel bij de consumenten (dat zich zou vertalen in een daling van de spaarquote), een (gematigde) loonstijging en een toename van de werkgelegenheid.

In de monetaire sfeer wordt in de voorjaarsprojectie van de Europese Commissie uitgegaan van een koers van ongeveer 1,7 DEM per USD voor 1997 en 1998. Dit staat gelijk met een depreciatie van de Duitse mark tegenover de dollar met meer dan 12% in vergelijking met het niveau van 1996. Wat de interestvoeten betreft, veronderstelt de Commissie dat het accommoderende monetaire beleid in Duitsland tijdens de resterende maanden van 1997 verdergezet zou worden. Naarmate het herstel zich nadrukkelijker doorzet, zou een zekere verstrakking optreden.

1. European Commission, Directorate-General for Economic and Financial Affairs, "Economic Forecasts 1997-1998", Spring 1997.

Aldus zou de Duitse korte rente toenemen van 3,1% gemiddeld in 1997 tot 3,4% in 1998. De Duitse langetermijnrente zou in 1997 stabiliseren in de buurt van 5,7% en volgend jaar licht toenemen tot 5,9%².

Onze vijf belangrijkste handelspartners hebben in 1996 een enigszins verschillende evolutie gekend. Na een quasi-stagnatie tijdens het eerste kwartaal van 1996, trok de groei in Duitsland aan, waardoor een jaargemiddeld groeicijfer van 1,4% werd bereikt. Deze herleving werd voornamelijk getrokken door de uitvoer. Deze laatste ondervond de gunstige invloed van de depreciatie van de effectieve wisselkoers van de Duitse mark, de daling van de loonkosten per product en de aantrekkende buitenlandse vraag, voornamelijk naar uitrustingsgoederen, goederen waarin de Duitse industrie gespecialiseerd is. De binnenlandse vraag daarentegen bleef zwak gedurende het volledige jaar 1996 en zou slechts matig toenemen in de loop van 1997. Het privé-verbruik werd ingetoomd als gevolg van een verhoging van de sociale zekerheidsbijdragen ter financiering van de pensioenen en de toenemende vrees voor werkloosheid. Het aantal werklozen steeg sinds midden 1995 ononderbroken, tot meer dan 4,2 miljoen personen momenteel. De bedrijfsinvesteringen zouden, na een terugval in 1996, in 1997 opnieuw moeten toenemen, op voorwaarde evenwel dat de uitbreiding van de productiecapaciteit van de Duitse ondernemingen niet buiten de landsgrenzen zou gerealiseerd worden, wat in het recente verleden wel gebeurd is. Gelet op het verwachte geleidelijke herstel van de binnenlandse vraag voorziet de Europese Commissie een toename van de Duitse groei van 2,3% in 1997 tot 2,8% in 1998.

Frankrijk heeft in 1996 een gelijkaardige evolutie gekend als Duitsland, met uitzondering van het privé-verbruik, dat begin 1996 werd aangezwengeld. Deze toename van het privé-verbruik was in hoofdzaak een gevolg van de aankopen van nieuwe voertuigen, die werden aangewakkerd door premies die de staat tot eind september toekende. Voor de jaren 1997-98 verwacht de Commissie een identieke dynamiek als in Duitsland, wat zou leiden tot groeivoeten van 2,3% in 1997 en 3,0% in 1998.

In Nederland evolueerde het economische gebeuren in 1996 totaal anders: de groei lag in 1996 gemiddeld op 2,8%, aanzienlijk hoger dus dan in Duitsland en Frankrijk. Bovendien was de

2. De hypothesen omtrent de interestvoeten op korte en lange termijn verschillen licht van deze van de Europese Commissie, omdat rekening werd gehouden met de laatst beschikbare waarnemingen.

dynamiek van deze groei niet zozeer bij de uitvoer te zoeken, maar bij de levendige ontwikkeling van het privé-verbruik en de investeringen. Ondanks de gematigde loonontwikkeling, zorgden de werkgelegenheidscreatie en de verlagingen van belastingen en sociale bijdragen voor een aanzienlijke toename van het beschikbare gezinsinkomen. In 1997 zou de groei zich op een hoog niveau handhaven (de resultaten van het eerste kwartaal bevestigen dit), vermoedelijk in de buurt van 3%. In 1998 zou de groei zelfs nog iets hoger kunnen uitkomen, en dit als gevolg van een grotere bijdrage van de buitenlandse handel.

In het Verenigd Koninkrijk werd de economische groei in 1996 (2,1%) voornamelijk ondersteund door het privé-verbruik, en dit in het bijzonder tijdens het tweede halfjaar. De aantrekkende privé-consumptie, aangevuld met een opleving van de investeringen in woongebouwen, zouden, ondanks de negatieve bijdrage van de netto uitvoer (een gevolg van de appreciatie van de effectieve wisselkoers van het Britse pond in 1997) een groei van het BBP genereren van 2,8% in 1997 en 2,6% in 1998.

De Italiaanse economie, die nauwelijks groeide in 1996, zou ook in 1997 en 1998 maar een matige groei kennen (resp. van 1,2% en 2,0%). De problemen waarmee de Italiaanse economie thans kampt, hebben veel te maken met de appreciatie van de lire in 1996 en, belangrijker nog, het ingrijpende en snelle proces van gezondmaking van de overheidsfinanciën, dat zwaar weegt op de binnenlandse vraag.

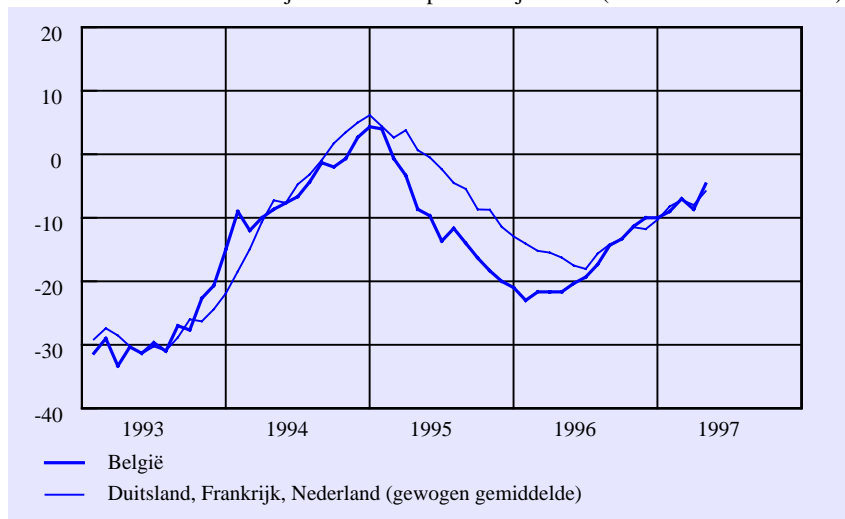
Net als vorig jaar, zou ook in 1997-98 de extra-communautaire omgeving de groei ondersteunen. In de Verenigde Staten zou de economische expansie, die reeds vijf jaar ononderbroken aanhoudt, in 1997 voortduren (verwachte groei van 2,8%). De sterke toename van het BBP tijdens het eerste trimester van dit jaar schijnt dit alvast te bevestigen. In 1998 zou de Amerikaanse economie zich op een groeipad begeven dat dicht aanleunt bij zijn potentieel (2,2%). Na een aanzienlijke groei in 1996 (3,6%), ten dele een gevolg van de expansie van de overheidsinvesteringen, zou de Japanse economie in 1997 terugvallen op een meer gematigd groeitempo (1,6%). Een afzwakking van de investeringsprogramma's en een verhoging van de BTW-voeten zouden aan de basis van deze groeivertraging liggen. In 1998 zou evenwel opnieuw een versnelling van de groei optreden (2,5%). Ten slotte zou tijdens dit en volgend jaar de groei in de rest van de wereld onverminderd krachtig blijven. Dit is niet alleen een gevolg van het dynamisme van de Aziatische tijgers (met een gemiddelde groei in 1997-98 van 7,0%), maar ook van de groei

in de overige landen in ontwikkeling (6,7%) en in de Centraal-Europese landen en de voormalige lidstaten van de Sovjet-Unie (3,1%).

Belgische conjunctuur en de drie buurlanden

De ontwikkeling van de Belgische conjunctuur verschilt de laatste jaren weinig van de gemiddelde evolutie in de drie buurlanden. Aan de conjuncturele opgang die eind 1993 was ingezet kwam begin 1995 een voorlopig einde. Deze trendbreuk kan worden toegeschreven aan het feit dat de uitvoer steeds meer onder druk kwam van de wisselkoersappreciatie van het DEM-blok en de binnenlandse vraagcomponenten onvoldoende de rol van motor van de groei overnamen. In 1996 werd de stijgende lijn hervat. Ondanks het minder goede startpunt werd in België en de buurlanden in 1996 toch nog een vrij behoorlijk jaargemiddeld groeicijfer bereikt: de reële groeivoet van het Belgische BBP kwam uit op 1,5%; het gemiddelde groeicijfer in de drie buurlanden bedroeg 1,8%. De opleving sinds begin 1996 is algemener dan in 1994 en wordt gedragen door zowel de verwerkende nijverheid, de handel als de bouwsector. Ondanks deze bredere basis lijkt de hausse in de conjunctuur minder krachtig dan in 1994.

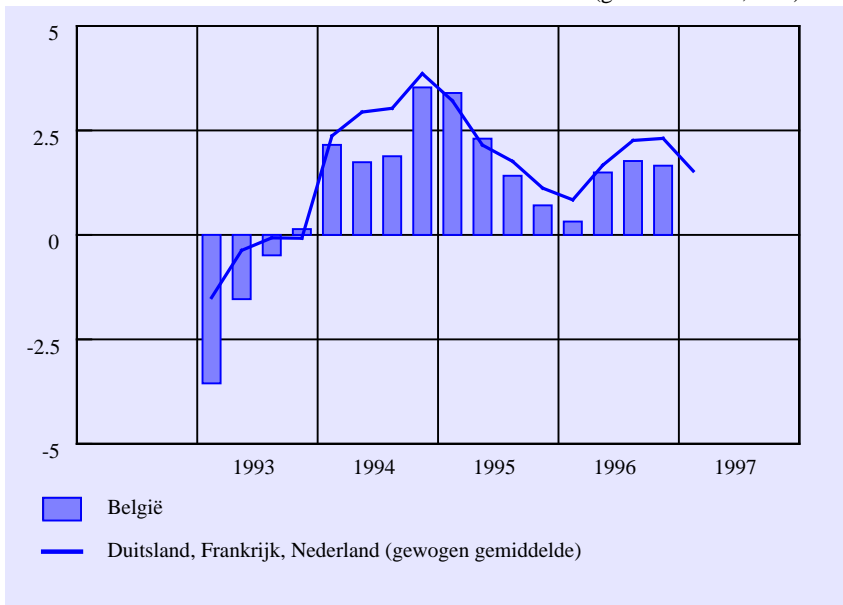
FIGUUR 1 Conjunctuurverloop in de nijverheid (vertrouwensindicatoren)

Bron: Europese Commissie, Federaal Planbureau

De eerste maanden van 1997 werden gekenmerkt door een weinig standvastige evolutie van de resultaten van de conjunctuurenquêtes. Aanvankelijk trad een zekere aarzeling op in de opgaande fase, gevolgd door een sterke stijging in april en een gedeeltelijke correctie in mei. De globale trend blijft opwaarts gericht. Voor het tweede halfjaar van 1997 wordt een verdere, geleidelijke verbetering verwacht, voornamelijk in die sectoren die gericht zijn op de uitvoer en op de productie van investeringsgoederen.

FIGUUR 2 Groei van het BBP: kwartaalevolutie (groeivoet in %, t/t-4)

Bron: NBB, OESO, Federaal Planbureau

In vergelijking met het derde en vierde kwartaal van 1996 (groeivoeten in de buurt van 2%) viel de groei van het BBP tijdens het eerste kwartaal in België en de buurlanden vrij mager uit. Het kleiner aantal werkdagen (het eerste kwartaal van 1997 telde drie werkdagen minder dan het eerste kwartaal van 1996) vormt een deel van de verklaring voor deze terugval van de BBP-groei. Algemeen wordt aangenomen dat de groeicijfers de komende kwartalen een stuk hoger zullen liggen.

De versnelling van de groei in 1998 veronderstelt een herne-
ming van het privé-verbruik en de investeringen in de volledige
Europese Unie. De thans beschikbare indicatoren doen, in het
bijzonder voor Duitsland en Frankrijk, voorlopig niet vermoeden
dat deze dynamiek reeds aanwezig is. Indien de binnen-
landse vraag de netto uitvoer niet aflost (wegens onvoldoende
vertrouwen bij consumenten en investeerders), zou het herstel
aan kracht inboeten en dreigt de economie te vervallen in een
situatie zoals in de jaren 1995-96.

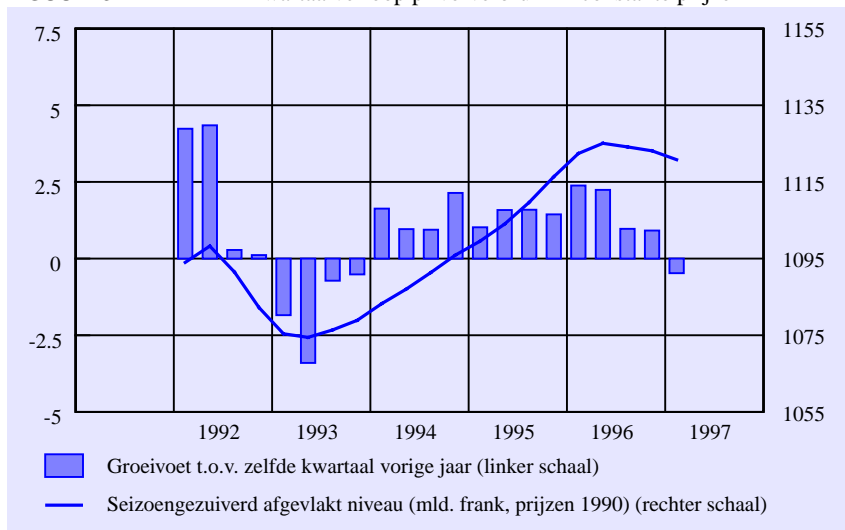
De vooruitzichten van de Europese Commissie gaan impliciet
uit van een gunstige afloop van het convergentieproces dat
begin 1999 moet leiden tot de totstandkoming van de monetaire
unie. Dit impliceert in het bijzonder de afwezigheid van budget-
taire ontsporingen boven de 3%, wat voor een aantal lidstaten
nog geen verworvenheid lijkt. Indien het convergentieproces
niet voleindigd zou worden, bestaat het gevaar dat dit reacties
zou uitlokken op de financiële markten (gepaard gaande met
interest- en wisselkoersschommelingen), waardoor het econo-
mische herstel gehypothekeerd zou worden. Evenzo zou de
selectie in het voorjaar van 1998 van de deelnemers aan de
monetaire unie, en bijgevolg de (voorlopige) uitsluiting van
sommige landen, bepaalde correcties op de wissel- en kapitaal-
markten kunnen teweegbrengen.

1. Het BBP en zijn bestedingscomponenten

Privé-verbruik

Na de inzinking van het privé-verbruik gedurende de laatste kwartalen van 1992 en de eerste jaarhelft van 1993, evolueerde de consumptie van de gezinnen opnieuw in stijgende lijn. Met jaarlijkse reële groeivoeten tussen 1 en 1,5% kan deze opgang van het gezinsverbruik tijdens de laatste drie jaar (1994-96) als vrij matig worden bestempeld. Meer bepaald verloopt de opleving van de privé-consumptie de laatste jaren merklijk minder sterk dan in de periode 1988-91, toen jaarlijkse groeivoeten van 3% of meer geen uitzondering waren.

FIGUUR 3 Kwartaalverloop privé-verbruik in constante prijzen

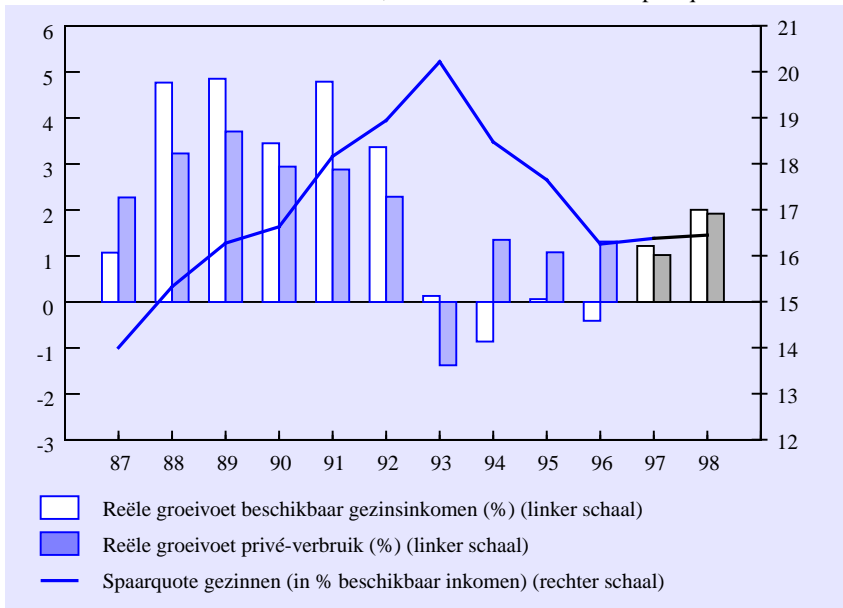
Bron: Ramingen Federaal Planbureau

De toename van de gezinsconsumptie blijkt over de periode 1994-96 volledig gevoed te zijn door de gedaalde spaarneiging van de gezinnen. De spaarquote van de gezinnen bereikte in 1993 een historisch maximum (meer dan 20%) en daalde sindsdien met bijna 4%-punten. Het reële beschikbare gezinsinkomen nam over dezelfde periode licht af (-0,4%).

Het beeld voor 1997 en 1998 is in een aantal opzichten verschillend van de voorbije jaren.

Na de lichte daling van het reële beschikbare inkomen tijdens de jaren 1994-96, zou in 1997 en 1998 een reële stijging opgetekend worden (van resp. 1,2% in 1997 en 2% in 1998). Dit is in eerste instantie een gevolg van de vervanging van de reële loonbevoorziening (1995-96) door de loonnorm voor de jaren 1997-98, die een zekere reële loonstijging per uur toelaat. Niet alleen de ontduoijing van de uurlonen, maar ook de toename van de werkgelegenheid zou het beschikbare gezinsinkomen in 1997-98 opkrikken. De groei van de werkgelegenheid zou hoger zijn in 1998 dan in 1997, waarmee meteen ook de sterkere groei van het gezinsinkomen in 1998 grotendeels verklaard is. Daarnaast zouden ook het inkomen van de zelfstandigen en het inkomen uit vermogen in 1998 een hogere groei kennen dan in 1997. Wat het inkomen uit vermogen betreft, zou in 1998 een einde komen aan de daling van de ontvangen interesten, en zouden ten slotte ook de aan de gezinnen uitgekeerde dividenden sneller toenemen dan in 1997.

FIGUUR 4 Privé-verbruik, beschikbaar inkomen en spaarquote

Bron: INR, Federaal Planbureau

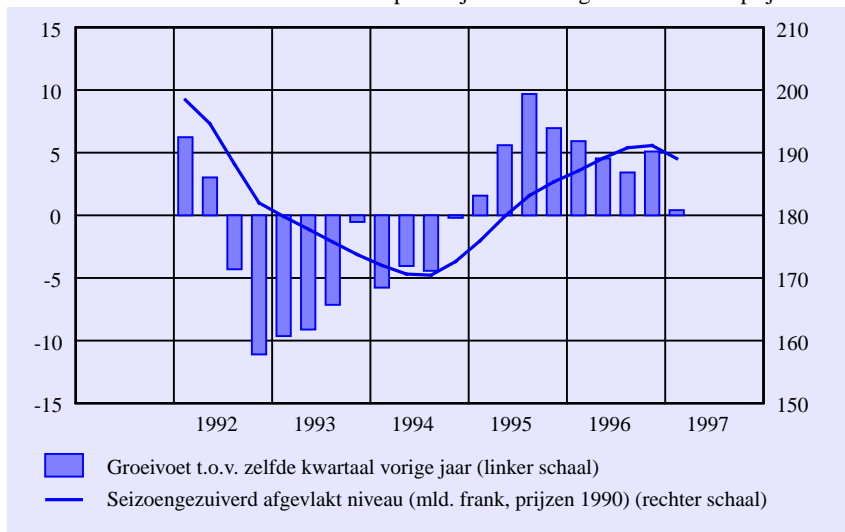
De groei van het privé-verbruik zou in 1997 en 1998 volledig gevoed worden door de hierboven beschreven toename van het reële beschikbare inkomen. Dit impliceert tevens dat, eveneens anders dan in de voorbije jaren, de spaarquote tot 1998 nagenoeg stabiel zou blijven op het peil van 1996 (in de buurt van 16,5%).

Al bij al zou het privé-verbruik in 1997 in reële termen toenemen met 1%, en in 1998 met 1,9%. De beperkte groei in 1997 houdt rekening met een zwak jaarbegin en een geleidelijke verbetering in de loop van het jaar.

Bedrijfsinvesteringen

Sinds het laatste trimester van 1994 evolueren de bedrijfsinvesteringen³ in stijgende lijn. Deze expansiefase volgde op een periode van drie jaar (1992-94) waarin een vrij forse terugval van de bedrijfsinvesteringen genoteerd werd.

FIGUUR 5 Kwartaalverloop bedrijfsinvesteringen in constante prijzen

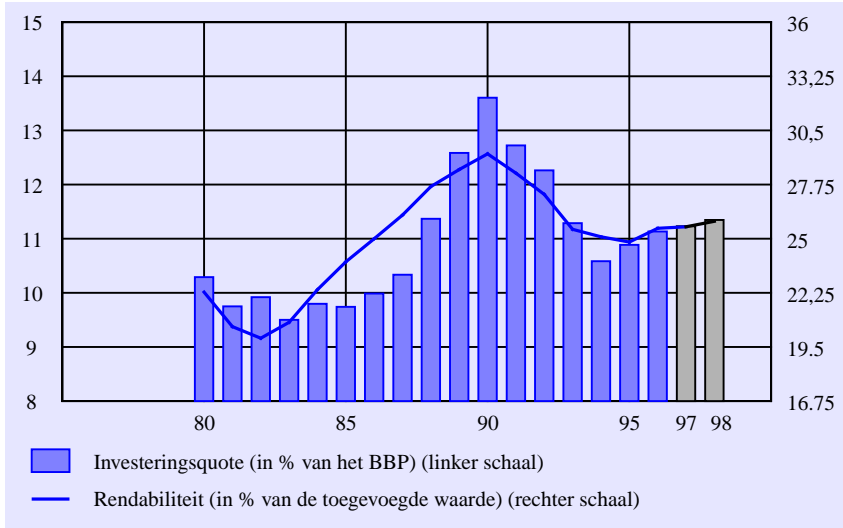
Bron: Ramingen Federaal Planbureau

3. Onder bedrijfsinvesteringen moet hier worden verstaan: investeringen van de ondernemingen en de zelfstandigen.

Het investeringsklimaat wordt de jongste jaren positief beïnvloed door de lage rentestand, de gunstige evolutie van de bedrijfswinsten en de hoge bezettingsgraad van het productievermogen. Van deze omgevingsfactoren zou ook in 1997 en 1998 een positieve invloed blijven uitgaan.

De investeringen in de verwerkende nijverheid vormen de meest conjunctuurgevoelige component van de bedrijfsinvesteringen. De bezettingsgraad van het productievermogen in de verwerkende nijverheid schommelt sinds begin 1995 rond de 80%-lijn, wat historisch gezien een hoog peil is. De jongste halfjaarlijkse investeringsenquête van de NBB in de verwerkende nijverheid (juni 1997) voorziet een (nominale) investeringsgroei van ongeveer 7% in 1997. Zoals verwacht werd het cijfer van de herfstenquête van vorig jaar (10%) naar beneden toe herzien. Toch blijft de verwachte groei nog vrij behoorlijk. De inzinking van de investeringen in de industriële sector tijdens het eerste kwartaal van 1997 (cf. figuur 5) dient derhalve ingeschat te worden als een tijdelijk fenomeen. In de niet-industriële sector ten slotte blijken de investeringen de voorbije kwartalen een sterkere dynamiek te tonen.

FIGUUR 6 Investeringsquote en rendabiliteit in de marktsector

Bron: INR, Federaal Planbureau

De evolutie van de rendabiliteit⁴ in de marktsector wettigt een verdere, zij het lichte, toename van de investeringsquote (van 11,1% in 1996 tot 11,3% in 1998). De stijging van de winstgevendheid en van de investeringsquote zouden in 1997 en 1998 echter minder uitgesproken zijn dan de voorbije twee jaar. Na vier jaar van toename zou de investeringsquote in 1998 ongeveer 0,7%-punten hoger liggen dan in het voorbije dieptepunt (10,6% in 1994). Hiermee zou de investeringsquote in 1998 echter nog steeds 2,3%-punten onder het recordpeil van 1990 (13,6%) blijven.

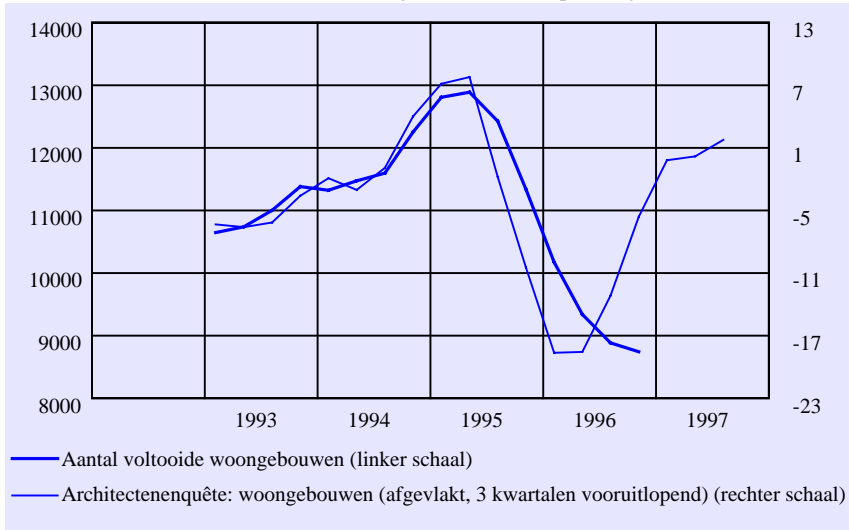
Met groeivoeten van 3% in 1997 en 3,7% in 1998 blijven de bedrijfsinvesteringen een belangrijke motor van de groei, hoewel de bijdrage tot de groei minder uitgesproken is dan de vorige twee jaar.

Woningbouw

De activiteit in de sector van de residentiële bouw viel sterk terug in de tweede helft van 1995. Het aantal voltooide woongebouwen bleef nog laag in het eerste halfjaar van 1996, maar een aantal indicatoren (o.a. de enquête bij de architecten omtrent het volume van de definitieve ontwerpen in opdracht) laten vermoeden dat het activiteitspeil tijdens de tweede helft van 1996 gaandeweg toegenomen is.⁵ De daling van de hypothecaire rentevoeten en de selectieve BTW-verlagingen (op kleinere woningen en verbouwing van oude woningen) waren hier zeker niet vreemd aan. De verbetering in het segment van de nieuwbouw tijdens het tweede halfjaar van 1996 en de bijdrage van de vernieuwbouw waren echter onvoldoende om de povere eerste twee kwartalen goed te maken, zodat voor 1996 als geheel een negatieve reële groeivoet (-4%) voor de woningbouw genoteerd werd.

-
4. De rendabiliteitsindicator die hier, in de context van de evolutie van de macro-economische bedrijfsinvesteringen, wordt gebruikt, is het driejaarlijkse voortschrijdende gemiddelde van het bruto exploitatie-overschot minus belastingen van de ondernemingen en van de zelfstandigen in procent van hun toegevoegde waarde tegen factorkosten. De investeringsquote in figuur 6 werd berekend als de verhouding tussen de bedrijfsinvesteringen en het bruto binnenlands product (beide in lopende prijzen).
 5. De meest recente kwartaaldata voor het aantal voltooide woningen in figuur 7 zijn nog onvolledig en zullen normaliter tijdens de komende maanden naar boven toe herzien worden.

FIGUUR 7 Voltooid woongebouwen en enquête bij de architecten

Bron: NIS, NBB, Federaal Planbureau

Onder impuls van de lage rentestand en de hierboven geciteerde maatregelen zouden de woningbouwinvesteringen in 1997 naar het niveau van 1995 terugkeren.

De meest recente indicatoren omtrent de activiteit in de residentiële bouwsector lijken eerder te wijzen op een stabilisatie dan op een verdere klim van de bouwactiviteit. Vermoedelijk vormt de weinig rooskleurige evolutie van het beschikbare gezinsinkomen gedurende de voorbije jaren de belangrijkste belemmering voor een verdere sterke expansie van de woningbouwinvesteringen. Ook het aflopen van bepaalde gunstmaatregelen eind 1997 zou een negatieve invloed uitoefenen op de bouwactiviteit in 1998. Al bij al wordt voor 1998 een positief, doch vrij laag, groeicijfer voor de investeringen in woongebouwen voorzien (0,5%).

Overheidsbestedingen

Tijdens de jaren 80 is het belang van het overheidsverbruik in het bruto binnenlands product gedaald van meer dan 18% tot 14 à 15%. Sinds 1990 bleef dit aandeel vrij constant. Dit betekent echter ook dat het overheidsverbruik geen extra stimulans is voor economische groei.

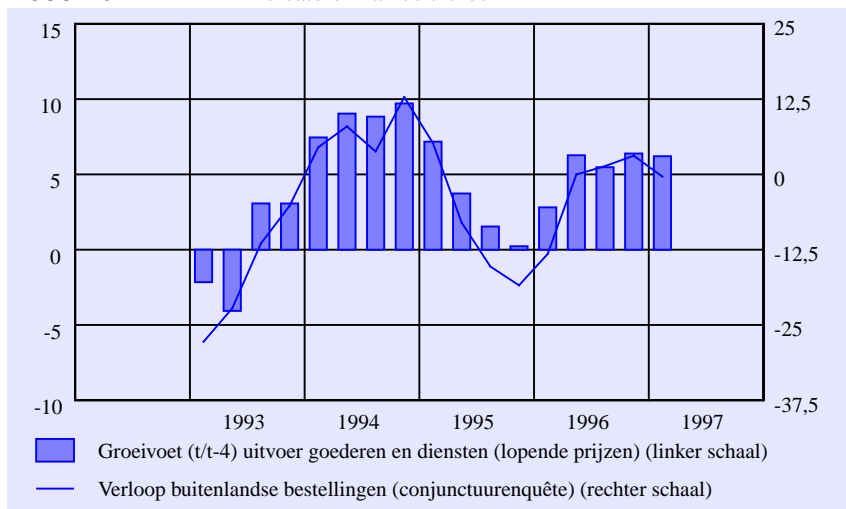
De lonen en pensioenen van de werknemers in de overheidssector maken het grootste deel uit van het overheidsverbruik. Zij zouden zowel in 1997 als in 1998 slechts in beperkte mate stijgen: de loonmassa, gecorrigeerd voor de inflatie zou in 1997 met 0,4% toenemen en met 1% in 1998. Zowel de loonstijging per hoofd vóór indexering als het aantal tewerkgestelden in de overheidssector zouden zo goed als constant blijven over de twee jaren.

De overheidsinvesteringen evolueren zeer ongelijkmatig. De oorzaak hiervan ligt onder meer in het feit dat de verkopen van overheidsgebouwen in de Nationale Rekeningen beschouwd worden als een negatieve overheidsinvestering. Het bedrag uit de verkoop van overheidsgebouwen was vrij hoog in 1996 en zou dit en volgend jaar in dalende lijn evolueren. Abstractie makend van de verkoop van gebouwen zouden de overheidsinvesteringen in volume met ongeveer 6% toenemen in 1997 en met 3% in 1998.

Uitvoer en invoer

Na een terugval tijdens het eerste halfjaar van 1993, evolueerde de uitvoer tot eind 1994 in stijgende lijn en vormde tijdens die periode de belangrijkste motor van de economische groei. De herneming die sinds begin 1996 wordt waargenomen, lijkt duurzaam, hoewel het groeiritme tot dusver lager ligt dan in 1994.

FIGUUR 8 Indicatoren van de uitvoer

Bron: NBB, Federaal Planbureau

Tijdens de jaren 1997 en 1998 zou de groei in belangrijke mate geruggesteund worden door de expansie van de buitenlandse afzetmarkten en het effect van de depreciatie van de effectieve wisselkoers van de Belgische frank. Het aantrekken van de groei van de Belgische potentiële uitvoermarkten, met 5,9% in 1997 en 6,8% in 1998 (tegenover slechts 4,0% in 1996), zou in het bijzonder te verklaren zijn door de groeiherneming in de buurlanden, meer bepaald in Duitsland en Frankrijk.

De koersstijgingen van de dollar, het pond en de lire tegenover de Belgische frank in 1996 en de eerste maanden van 1997 zouden dit jaar aanleiding geven tot een gemiddelde depreciatie van de effectieve wisselkoers van de frank met 3,2%⁶. Hoewel deze depreciatie de Belgische uitvoerders in eerste instantie zou aanzetten hun prijzen in BEF en dus hun winstmarges te verhogen (wat zich blijkt voorgedaan te hebben tijdens de eerste maanden van dit jaar), zou gaandeweg getracht worden marktaandeelen te winnen via een daling van de prijzen uitgedrukt in de munten die geapprecieerd zijn. De toename van de uitvoerprijzen zou dus gevoelig kleiner zijn dan deze van de invoerprijzen, wat meer bepaald zou leiden tot een ruilvoetverslechtering met 0,3% in 1997 en een stabilisatie in 1998.

Al bij al zou de Belgische uitvoer met 4,9% groeien in 1997 en met 5,7% in 1998. Deze groeicijfers liggen ongeveer 1%-punt lager dan de groeivoet van de potentiële afzetmarkten, wat betekent dat de verbetering van de concurrentiepositie onvoldoende is om het trendmatige verlies van marktaandeelen te compenseren.

Parallel hiermee zou ook de invoer dit en volgend jaar sterk aantrekken (groeivoeten van resp. 4,5% in 1997 en 5,2% in 1998, tegenover 2,8% in 1996), hoewel de groei van de invoer in beide jaren onder deze van de uitvoer blijft. Dit verschil is enerzijds te wijten aan het feit dat de binnenlandse vraag in België minder sterk toeneemt dan bij onze belangrijkste handelspartners en anderzijds aan de verbeterde concurrentiepositie van Belgische producten op de eigen nationale markt. Dit laatste effect zou echter beperkt blijven, aangezien Amerikaanse, Britse en Italiaanse uitvoerders de appreciatie van hun munt gedeeltelijk zouden trachten te compenseren via een inkrimping van hun winstmarges.

6. Rekening houdend met de meest recente data zou de depreciatie zelfs nog groter kunnen uitvallen (bijna 4%).

In de gegeven omstandigheden zou de bijdrage van de netto uitvoer tot de groei van het BBP uitkomen op 0,5% in 1997 en 0,6% in 1998.

Het saldo op de lopende rekening van de betalingsbalans van de BLEU zou oplopen tot resp. 5,4% in 1997 en 5,8% in 1998 (in procent van het BBP). Deze toename vloeit voort uit het feit dat het positieve effect van de volumestijging van de netto uitvoer het ruilverlies meer dan compenseert.

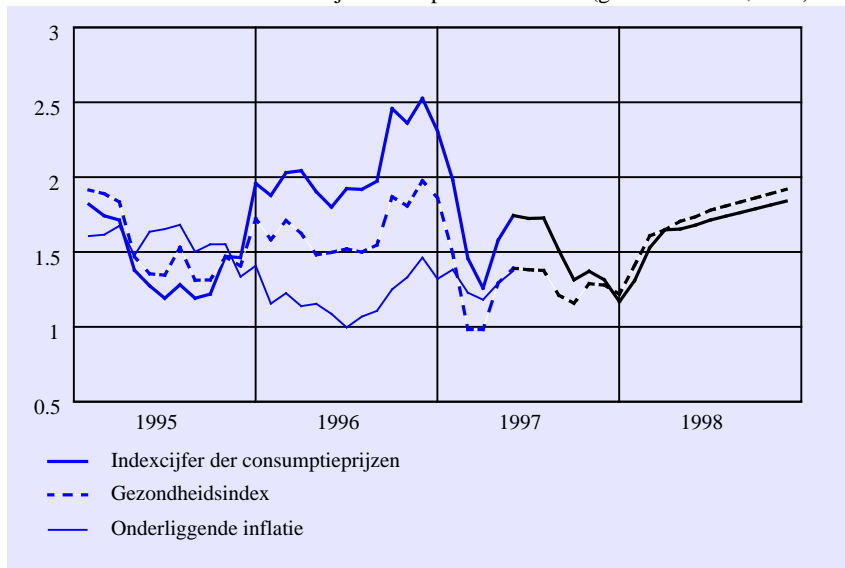
2. Financiële ontwikkelingen: prijzen, kosten en rentevoeten

Binnenlands prijsverloop

De inflatie kende de afgelopen twaalf maanden een vrij grillig verloop. Tijdens de tweede helft van 1996 nam de groeivoet⁷ van de index der consumptieprijzen toe van 1,8% in juni tot meer dan 2,5% in december. Het opveren van de inflatie gedurende deze maanden was vooreerst het resultaat van de stijging van de dollarkoers en de energieprijzen op de wereldmarkt. Tijdens het laatste kwartaal van 1996 speelde ook de verhoging van de accijnzen op benzine en alcohol een belangrijke rol. Ten slotte was ook de onderliggende inflatie⁸ sedert midden 1996 geleidelijk aan beginnen stijgen (van ongeveer 1,1% midden 1996 tot 1,5% eind 1996).

Tijdens de eerste maanden van 1997 werd de maandelijkse inflatie vervolgens gehalveerd, tot 1,26% in april. Meer dan de helft van deze daling was te wijten aan de terugval van de internationale energieprijzen en het wegvallen, vanaf januari 1997, van het effect van de BTW-stijging en de compenserende verkeersbelasting op dieselloertuigen (beide daterend van januari 1996). Ook de prijsevolutie van de verse groenten en fruit had een neerwaartse invloed op de inflatie. Ten slotte viel ook de onderliggende inflatie terug (tot ongeveer 1,2% in april). Deze onderbreking van de midden 1996 ingezette opwaartse trend in de onderliggende inflatie kwam vrij onverwacht, vooral tegen de achtergrond van de vanaf eind 1995 waargenomen depreciatie van de effectieve wisselkoers van de BEF.

-
7. Groeivoeten uitgedrukt als procentuele stijging tegenover de overeenkomstige maand van het vorige jaar.
 8. De onderliggende inflatie is de inflatie gezuiverd voor wijzigingen van BTW, accijnzen en andere indirecte belastingen, alsook voor de prijzen van energie-, tabak- en alcoholproducten, en van verse groenten en fruit.

FIGUUR 9 Maandelijks verloop van de inflatie (groeivoet t/t-12, in %)

Bron: MEZ, vooruitzichten Federaal Planbureau

Met een toename tijdens de afgelopen twee maanden (van 1,26% in april tot 1,74% in juni) zet de inflatie haar jojo-beweging voorlopig verder. Ook de onderliggende inflatie blijkt opnieuw enigszins opwaarts gericht. Voor de tweede helft van 1997 wordt uitgegaan van een verdere, lichte, stijging van de onderliggende inflatie (tot ongeveer 1,5% aan het einde van 1997). In 1998 zou de onderliggende inflatie, in het kielzog van de stijging van de invoerprijzen, verder toenemen (tot ongeveer 2% aan het einde van het jaar).

Voor de olieprijs uitgedrukt in dollar wordt, vertrekkende van het huidige niveau (ongeveer 18 USD per barrel midden 1997) en rekening houdend met een toename van de vraag naarmate de economische groei aantrekt, een stijging vooropgesteld tot ongeveer 20,5 USD per barrel eind 1998. Traditioneel worden inflatievooruitzichten bovendien opgemaakt onder de hypothesen van ongewijzigd beleid, en dus in afwezigheid van BTW- en accijnsverhogingen.

Gelet op bovenstaande factoren zou de gemiddelde stijging van de index der consumptieprijzen zowel in 1997 als in 1998 uitko-

men op 1,6%. In 1998 zou de bijdrage van de onderliggende inflatie groter zijn, wat echter (gelet op bovenstaande basishypothesen) geneutraliseerd zou worden door een minder sterke bijdrage van de alcohol-, olie- en energieproducten. Deze neutralisering zou zich niet voordoen voor de gezondheidsindex, waardoor de groeivoet van deze laatste volgend jaar hoger zou uitvallen dan dit jaar (1,7% in 1998, tegenover 1,3% in 1997).

Het grillige maandelijkse inflatieverloop van de afgelopen maanden heeft tevens voor gevolg dat de macro-economische indexeringscoëfficiënt voor de lonen en wedden in de privé-sector in 1997 (1,5%) hoger zou uitkomen dan de groeivoet van de gezondheidsindex in het betrokken jaar. In 1998 zou de gemiddelde indexeringscoëfficiënt (1,5%) lager liggen dan de groeivoet van de gezondheidsindex in het betrokken jaar, wat normaal is in periodes van aantrekkende inflatie.

Indexering overheidslonen en sociale uitkeringen

Op basis van de verwachte maandelijkse evolutie van de gezondheidsindex zou de spilindex⁹ voor de indexering van de lonen en wedden in de overheidssector in augustus 1997 overschreden worden. Dit betekent dat de lonen en wedden in de overheidssector twee maanden later, dus in oktober 1997, zouden aangepast worden aan de gestegen levensduurte. Gelijktijdig zouden ook de sociale uitkeringen geïndexeerd worden.

In 1998¹⁰ zou de aanpassing aan de inflatie van de lonen en wedden in de overheidssector en de sociale uitkeringen plaatsvinden in november, één maand later dus dan in 1997.

Loonontwikkeling

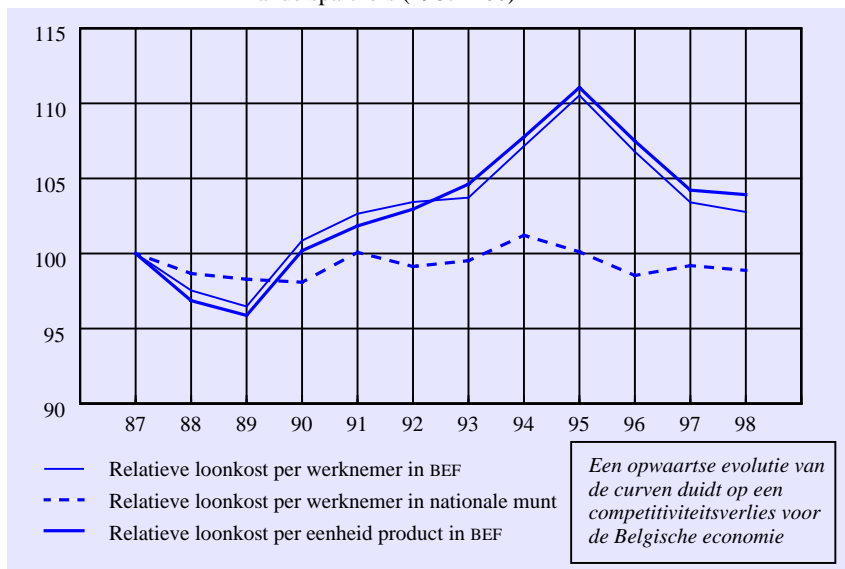
Vanaf 1997 is de loonontwikkeling in de ondernemingen onderworpen aan de loonnorm, beschreven in de Wet van 26 juli 1996. De Regering legde de maximale nominale loonkoststijging per uur over de periode 1997-98 vast op 6,1%. De intersectorale en sectorale collectieve arbeidsovereenkomsten zijn inmiddels afgerond. Op basis van deze akkoorden kon het Federaal Ministerie van Arbeid en Tewerkstelling besluiten dat de loonstijgingen steeds binnen de vastgelegde marge bleven. Er wordt verwacht dat de akkoorden op ondernemingsvlak relatief weinig zullen veranderen aan dit beeld.

9. Deze bedraagt thans 121,92.

10. Met ingang van januari 1998 wordt het basisjaar van het indexcijfer der consumptieprijzen en de gezondheidsindex gewijzigd (van 1988 naar 1996). We veronderstellen dat deze operatie neutraal zal zijn voor het moment van indexering.

Om de 6,1% maximale loonstijging te bepalen, ging de Federale Regering uit van de verwachte inflatie in december 1996. Op dit ogenblik zijn de inflatieverwachtingen zowel voor dit als volgend jaar gevoelig lager. Om die reden wordt dan ook verwacht dat de nominale loonstijgingen lager zullen uitvallen dan oorspronkelijk gedacht. Daarenboven wordt in de voorliggende vooruitzichten rekening gehouden met het feit dat de meeste akkoorden pas werden afgesloten in de eerste helft van 1997, zodat de loonstijgingen gemiddeld over 1997 waarschijnlijk iets lager zullen zijn dan in 1998.

FIGUUR 10 Loonkosten in vergelijking met onze zeven belangrijkste handelspartners (1987=100)

Bron: Europese Commissie, Federaal Planbureau

De gematigde groei van de loonkosten per persoon tijdens de jaren 1997-98 zou, in combinatie met de depreciatie van de effectieve wisselkoers van de BEF in 1997, een verbetering van de Belgische concurrentiepositie toelaten. Relatief t.o.v. de zeven belangrijkste handelspartners (Duitsland, Frankrijk, Nederland, Verenigd Koninkrijk, Italië, Verenigde Staten en Japan) zouden de Belgische loonkosten per product afnemen met resp. 3,0% in 1997 en 0,3% in 1998. Tegenover de drie

belangrijkste handelspartners (Duitsland, Frankrijk, Nederland) daarentegen wordt een zeer lichte stijging verwacht (ongeveer 0,1% in 1997 en 0,2% in 1998). Deze evolutie kan niet worden toegeschreven aan de toename van de loonkosten per persoon (deze blijft immers onder het gemiddelde van de drie), maar aan de minder sterke stijging van de productiviteit in vergelijking met de drie buurlanden¹¹.

*Evolutie van de
Belgische en
buitenlandse
interestvoeten*

In afwezigheid van inflatoire spanningen en gelet op de schuchtere herneming van de binnenlandse vraag zou het Duitse monetaire beleid accommoderend blijven tijdens de resterende maanden van 1997. Aldus zou de Duitse korte rente gemiddeld over 1997 licht onder het niveau van vorig jaar uitkomen (3,1% tegenover 3,2% in 1996). Parallel met de herneming van de economische activiteit zouden de korte rentevoeten vervolgens licht aantrekken, tot een gemiddeld niveau van 3,4% in 1998.

De stelling van een ont koppeling van de Duitse en Amerikaanse langetermijninterestvoeten blijkt in het licht van de recente appreciatie van de dollar tegenover de Duitse mark bevestigd te worden. In de gegeven omstandigheden zou de Duitse tienjaarlijkse rente in 1997 gemiddeld op 5,7% uitkomen, om in 1998 licht toe te nemen tot 5,9%.

Ondanks de niet uit te sluiten mogelijkheid van verstoringen in de aanloop naar de selectie van de deelnemers aan de monetaire unie, zouden de korte renteversillen tussen Duitsland en de overige landen van de Europese Unie tijdens de periode 1997-98 verder afnemen. Voor de toekomstige toetreders tot de monetaire unie zou het korte rentever schil zelfs volledig kunnen verdwijnen. Dit laatste fenomeen stelt men in België reeds sinds 1996 vast en zal de komende jaren uiteraard standhouden.

De Belgische langetermijnrentevoeten zouden in 1997 ongeveer 20 basispunten uitstijgen boven de Duitse, waarna het rentever schil in 1998 zou terugvallen tot 10 basispunten. Aldus zou de Belgische tienjaarlijkse rente 5,9% in 1997 en 6,0% in 1998 bedragen.

11. In feite speelt hierbij uitsluitend de zeer sterke stijging van de productiviteit in Duitsland; in Frankrijk en Nederland zou de productiviteitsgroei zelfs lager liggen dan in België.

3. Arbeidsmarkt

De arbeidsproductiviteit per uur voor de loontrekkenden in de ondernemingen stijgt trendmatig met iets minder dan 2% per jaar. In 1997 wordt een iets hogere productiviteitsgroei verwacht (2,1%). De verdere groeiherleving in 1998 zou opnieuw leiden tot een lichte stijging van de productiviteitsgroei (2,2%).

Het aantal deeltijds werkenden zou de komende jaren vrij fors blijven toenemen. Gedurende de voorbije vijftien jaar steeg het aantal deeltijdsen met ongeveer 15.000 per jaar. Voor 1997 en 1998 wordt verwacht dat de toename zou oplopen tot 20.000 à 25.000 personen. De aanmoediging vanwege de overheid om de arbeidsduur van een voltijds werkende te verminderen, alsook de vraag van de ondernemingen naar meer flexibele werktijden, maakt dat de structurele wijziging in de arbeidsmarkt in de richting van meer deeltijdarbeid zich ook in de loop van dit en volgend jaar verder zou zetten.

Door deze daling van de gemiddelde arbeidsduur per persoon zou de arbeidsproductiviteit per persoon de komende jaren iets minder stijgen dan 2% per jaar.

De toegevoegde waarde in de ondernemingen zou in 1997 met 2,4% en in 1998 met 3,0% toenemen. Over beide jaren samen genomen zou het arbeidsvolume (in aantal uren) toenemen met 1,0%. Deze toename is sterker dan de voorbije jaren, wat te verkaren is door een opleving van de economische activiteit en een overheidsbeleid dat onder meer gericht is op lastenverminderingen.

Voor 1996 worden de toegestane verminderingen van werkgeversbijdragen geraamd op 56 miljard. In 1997 zou dit 64 miljard worden en in 1998 67,5 miljard. De toename van de enveloppe in 1997 en 1998 vindt voornamelijk zijn oorsprong in de uitbreiding van de Maribel-regeling en het opstarten van het 'Plus 2' en het 'Plus 3'-plan.

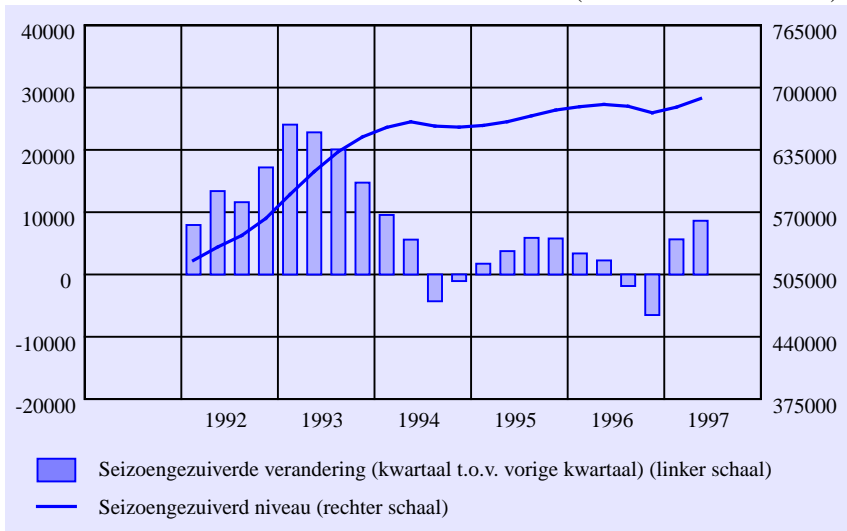
Uitgedrukt in jaargemiddelden zou het aantal loon- en weddetrekkenden toenemen met 14.000 in 1997 en 26.000 in 1998. Daarin zitten wel een aantal personen vervat die in Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschappen werken (PWA'ers die minimum 180 uur per semester presteren en die niet meer ingeschreven zijn als werkzoekende). In jaargemiddelde uitgedrukt zou hun aantal toenemen met 4.600 in 1997 en 5.700 in 1998. Deze cijfers verhullen uiteraard structurele veranderingen in de economie. De geplande sluiting van een aantal industriële vestigin-

gen zou echter gecompenseerd worden door het toenemende belang van de dienstensector.

Het aantal zelfstandigen zou trendmatig blijven stijgen met 5.000 personen per jaar. De werkgelegenheid in de overheidssector (d.i. inclusief onderwijs) zou in 1997 met 5.000 afnemen en in 1998 met 8.000 toenemen. De daling in 1997 wordt verklaard door een verminderd aantal tewerkgestelden in het onderwijs, voornamelijk als gevolg van het plan Onkelinx. Het opstarten van de "Doorstromingsprogramma's" verklaart de volledige stijging van de werkgelegenheid bij de overheid in 1998. Hun aantal zou vanaf de tweede jaarhelft van dit jaar gaandeweg toenemen tot 10.000 in juni 1998.

Al deze elementen samen zouden leiden tot een toename (in juni-cijfers) van de binnenlandse werkgelegenheid met 7.000 in 1997 en 39.000 in 1998. De werkgelegenheidsgraad zou stijgen van 55,9% in 1996 tot 56,0% in 1997, en 56,6% in 1998.

FIGUUR 11 Evolutie van het aantal werklozen (incl. de oudere werklozen)

Bron: RVA, Federaal Planbureau

De gestandaardiseerde (Eurostat) werkloosheidsgraad zou in 1997 stabiliseren op het peil van 1996 (9,8%) en in 1998 dalen tot 9,4% van de beroepsbevolking. Ook de werkloosheidsgraden gebaseerd op ruimere definities zouden in 1998 gevoelig dalen. Het aantal 'oudere' werklozen zou in 1998 verder toenemen, maar de stijging zou minder groot zijn dan in 1996 en 1997.

B

ijlage

Tabel A.	Internationale omgeving
Tabel B.1.	BBP in de bestedingsoptiek in werkelijke prijzen (mld. BEF)
Tabel B.2.	BBP in de bestedingsoptiek tegen constante prijzen (groeivoeten)
Tabel B.3.	Deflatoren van de totale bestedingen (groeivoeten)
Tabel B.4.	Evolutie van de loonmassa van de ondernemingen en zijn determinanten (jaargemiddelden)
Tabel B.5.	Macro-economische indicatoren
Tabel B.6.	Situatie op de arbeidsmarkt per 30 juni (in duizend personen)
Tabel B.6.bis	Situatie op de arbeidsmarkt per 30 juni - detail (in duizend personen)
Tabel B.7.	Beschikbaar inkomen van de gezinnen (mld. BEF)
Tabel B.8.	Reëel beschikbaar inkomen van de gezinnen (groeivoeten)
Tabel B.9.	Rekening van de ondernemingen (mld. BEF)
Tabel B.10.	Verrichtingen met het Buitenland (mld. BEF)
Tabel C.	Vergelijking van de kerncijfers voor de Belgische economie volgens verschillende bronnen
Tabel D.	Kortetermijnindicatoren Belgische economie

Tabel A. Internationale omgeving (1)

	95	96	97	98
Volume relevante wereldhandel	7.7	4.0	5.9	6.8
Volume finale vraag handelspartners	3.1	1.8	3.0	3.6
Nominale effectieve wisselkoers BEF (2)	4.4	-2.1	-3.2	-0.1
Wereldhandelsprijzen				
Goederen (in BEF) (3)	-1.6	1.7	4.2	2.1
Olieprijs (Brent USD per barrel)	17.1	20.6	20.6	20.2
Loonevolutie totale economie (in BEF) (4)				
<i>7 belangrijkste handelspartners (5)</i>				
Loonvoet	-0.3	4.7	6.0	3.1
Loonkosten per eenheid product	-1.7	3.1	3.9	1.2
<i>3 belangrijkste handelspartners (6)</i>				
Loonvoet	2.0	3.1	2.9	2.7
Loonkosten per eenheid product	0.7	1.3	0.6	0.7
Rentevoeten Duitsland (peil)				
Korte rente	4.4	3.2	3.1	3.4
Lange rente (10 jaar)	6.8	6.2	5.7	5.9

(1) Groeivoeten, tenzij anders vermeld.

(2) Een positief (negatief) teken wijst op een appreciatie (depreciatie) van de BEF.

(3) Gewogen gemiddelde van de invoerprijzen van goederen van onze handelspartners.

(4) Zie tabel B.4 voor de toepassing van de loonnorm vanaf 1997

(5) Duitsland, Frankrijk, Nederland, Verenigd Koninkrijk, Italië, Verenigde Staten, Japan.

(6) Duitsland, Frankrijk, Nederland.

Tabel B.1. BBP in de bestedingsoptiek in werkelijke prijzen (mld. BEF)

	95	96	97	98
Privé-verbruik (1)	5057.4	5241.3	5379.5	5570.5
Overheidsverbruik, waarvan	1181.1	1207.9	1245.8	1283.1
a. Aankopen goederen en diensten	171.9	179.2	186.0	192.5
b. Lonen, wedden en pensioenen	984.0	1003.4	1034.0	1064.4
Bruto kapitaalvorming	1416.6	1437.9	1515.2	1585.7
a. Bedrijfsinvesteringen	877.0	924.6	966.6	1017.4
b. Overheidsinvesteringen	113.9	98.3	110.0	119.3
c. Woongebouwen	425.7	415.0	438.5	448.9
Voorraadverandering (1)	30.9	24.4	35.7	35.7
Nationale finale bestedingen	7686.0	7911.6	8176.1	8475.0
Uitvoer	5418.2	5688.2	6141.1	6629.4
Invoer	5048.6	5294.8	5709.8	6137.2
Bruto binnenlands product	8055.6	8305.0	8607.4	8967.2
Bruto nationaal product	8161.1	8428.2	8743.8	9108.6
(1) Gegevens inclusief statistische aanpassingen				

Tabel B.2. BBP in de bestedingsoptiek tegen constante prijzen (groeivoeten)

	95	96	97	98
Privé-verbruik (1)	1.1	1.3	1.0	1.9
Overheidsverbruik, waarvan	0.9	1.8	0.7	1.2
a. Aankopen goederen en diensten	-0.7	2.0	2.4	2.1
b. Lonen, wedden en pensioenen	1.3	1.8	0.4	1.1
Bruto kapitaalvorming	3.2	0.6	3.8	3.1
a. Bedrijfsinvesteringen	5.1	4.7	3.0	3.7
b. Overheidsinvesteringen	-8.5	-14.2	10.5	7.2
c. Woongebouwen	2.8	-4.0	4.0	0.5
Voorraadvorming (1)(2)	0.0	-0.1	0.1	0.0
Nationale finale bestedingen	1.4	1.1	1.6	2.0
Uitvoer (3)	6.8	3.2	4.9	5.7
Invoer (3)	6.1	2.8	4.5	5.2
Netto uitvoer (2)	0.7	0.4	0.5	0.6
Bruto binnenlands product	2.1	1.5	2.1	2.5
Bruto nationaal product	2.4	1.6	2.2	2.5

(1) Gegevens inclusief statistische aanpassingen

(2) Bijdrage tot de groei van het BBP

(3) De groeivoet van 1995 moet met de nodige omzichtigheid geïnterpreteerd worden, omwille van statistische breuken in de bruto-reeksen tussen 1994 en 1995

Tabel B.3. Deflatoren van de totale bestedingen (groeivoeten)

	95	96	97	98
Privé-verbruik (1)	1.7	2.3	1.6	1.6
Overheidsverbruik, waarvan	3.0	0.5	2.4	1.8
a. Aankopen goederen en diensten	2.4	2.2	1.3	1.3
b. Lonen, wedden en pensioenen	3.1	0.2	2.7	1.9
Bruto kapitaalvorming	1.7	0.9	1.5	1.5
a. Bedrijfsinvesteringen	1.5	0.7	1.5	1.5
b. Overheidsinvesteringen	2.1	0.6	1.3	1.2
c. Woongebouwen	2.2	1.6	1.6	1.9
Nationale finale bestedingen	2.0	1.8	1.7	1.6
Uitvoer	0.6	1.7	2.9	2.2
Invoer	1.0	2.0	3.2	2.2
Ruilvoet	-0.4	-0.3	-0.3	0.0
Bruto binnenlands product	1.7	1.6	1.5	1.6
Bruto nationaal product	1.7	1.6	1.5	1.6
(1) Gegevens inclusief statistische aanpassingen				

Tabel B.4. Evolutie van de loonmassa van de ondernemingen (1) en zijn determinanten (jaargemiddelden)

	95	96	97	98
<i>Raming van de beschikbare marge</i>				
a. Maximum (bepaald door de Regering)				
Loonkost per werkelijk arbeidsuur (2)	--	--	3.0	3.1
b. Minimum				
Indexering	--	--	1.5	1.5
Baremieke verhogingen	--	--	0.5	0.5
Loonkost per persoon	--	--	2.0	2.0
Loonkost per voltijds equivalent	--	--	2.3	2.3
Loonkost per werkelijk arbeidsuur	--	--	2.3	2.3
<i>Geraamde en voorziene evolutie</i>				
Loonkost per werkelijk arbeidsuur	2.7	1.3	2.5	2.9
Loonkost per persoon	2.4	1.1	2.2	2.5
Bruto loon per werkelijk arbeidsuur	2.5	1.1	2.5	3.0
Bruto loon per persoon	2.2	1.0	2.2	2.6
Indexering	1.5	1.5	1.5	1.5
Bruto loon per werkelijk arbeidsuur voor indexering	1.0	-0.4	1.0	1.5
Bruto loon per persoon voor indexering	0.7	-0.6	0.7	1.1
Werkgelegenheid (in aantal uren)	0.4	-0.1	0.3	0.8
Werkgelegenheid (in aantal personen)	0.7	0.0	0.6	1.1
Loonmassa inclusief werkgeversbijdragen (3)	3.2	1.1	2.8	3.7
Loonmassa exclusief werkgeversbijdragen	3.0	1.0	2.8	3.8
<i>Bijkomende indicatoren</i>				
Inflatie: traditionele index	1.5	2.1	1.6	1.6
Inflatie: gezondheidsindex	1.6	1.7	1.3	1.7
Indexering lonen en wedden overheidssector	1.7	1.3	1.2	1.8
Indexering sociale prestaties	1.8	1.3	1.2	1.8
Werkgeversbijdrage (impliciete voet) (3)	34.2	34.4	34.3	34.2
Werknemersbijdrage (impliciete voet)	12.3	12.3	12.3	12.3
(1) Exclusief dienspersoneel				
(2) De maximale loonstijging van 6.1% bepaald door de Regering wordt verdeeld over 3% in 1997 en 3.1% in 1998				
(3) Exclusief de fictieve werkgeversbijdragen				

Tabel B.5. Macro-economische indicatoren

	95	96	97	98
Rentevoeten				
Schatkistcertificaten (3 maand)	4.8	3.2	3.1	3.4
Overheidsleningen (10 jaar)	7.5	6.5	5.9	6.0
Sector der ondernemingen (groeivoeten) (1)				
Toegevoegde waarde in constante prijzen	2.7	1.3	2.4	3.0
Werkgelegenheid (in aantal uren)	0.5	-0.1	0.3	0.7
Productiviteit per werkelijk arbeidsuur	2.2	1.5	2.1	2.2
Totale economie (groeivoeten) (1)				
Loonkost per tewerkgestelde in België	3.0	1.2	2.4	2.5
Loonkost per eenheid product in België	1.4	-0.1	0.7	0.9
<i>Competitiviteitsindicatoren t.o.v. 7 landen (2)</i>				
Relatieve loonkost per tewerkgestelde	3.3	-3.3	-3.4	-0.6
Relatieve loonkosten per eenheid product	3.2	-3.2	-3.0	-0.3
<i>Competitiviteitsindicatoren t.o.v. 3 landen (2)</i>				
Relatieve loonkost per tewerkgestelde	1.0	-1.8	-0.5	-0.2
Relatieve loonkosten per eenheid product	0.7	-1.4	0.1	0.2
Verkoopprijs per product in de marktsector (1) (3)	1.1	1.9	2.0	1.6
<i>Bijdrage tot de groei van de verkoopprijs per product:</i>				
(a) Invoerkosten	0.4	0.9	1.4	1.0
(b) Kosten van binnenlandse oorsprong = (b1)+(b2)	0.4	0.1	0.2	0.2
(b1) Loonkosten	0.4	0.0	0.2	0.2
(b2) Kapitaalkosten	0.0	0.0	0.0	0.0
(c) Winstmarges	0.6	0.4	0.0	0.6
(d) Indirecte belastingen minus subsidies	-0.2	0.6	0.4	-0.1
(e) Structuureffect (4)	-0.2	-0.1	-0.1	-0.1
<i>Pro memori:</i>				
Gebruiksgraad van het productievermogen	80.3	79.8	81.2	81.7
Verandering in gebruiksgraad	1.8	-0.5	1.3	0.5
Output gap (% van het BBP)	-1.1	-1.3	-0.8	0.1
(1) Gegevens exclusief statistische aanpassingen, jaargemiddelden				
(2) Een positief (negatief) teken wijst op een competitiviteitsverlies (winst)				
(3) Deflator van de finale bestedingen (marktsector)				
(4) Effect te wijten aan wijzigingen in de verhouding tussen de invoer en de finale vraag				

Tabel B.6. Situatie op de arbeidsmarkt per 30 juni (in duizend personen)

	95	96	97	98
I Totale bevolking (II+III)	10136.8	10157.3	10181.6	10201.2
I.bis Bevolking op arbeidseleeftijd	6703.8	6702.7	6704.3	6704.7
II. Inactieve bevolking (concept FMTA)	5836.0	5864.7	5886.1	5897.2
<i>waarvan: met RVA-uitkering</i>	252.7	273.5	283.7	293.0
III. Beroepsbevolking (concept FMTA) (IV+V+VI)	4300.8	4292.6	4295.5	4304.0
IV. Binnenlandse werkgelegenheid	3695.3	3697.4	3704.6	3743.2
<i>waarvan: ingeschreven bij de RVA</i>	196.4	187.2	174.5	189.0
a. Loon- en weddetrekkenden (1)	2367.9	2368.4	2375.6	2401.2
b. Zelfstandigen	699.1	704.0	709.0	714.0
c. Overheidsadministratie (2)	628.2	625.0	620.0	628.0
V. Grensarbeid (saldo)	50.3	50.3	50.3	50.3
VI. Werkloosheid (concept FMTA)	555.3	544.9	540.6	510.6
a. Werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	490.3	465.0	456.7	426.8
b. Overige verplicht ingeschreven werklozen	48.4	58.8	62.2	62.6
c. Niet verplicht ingeschreven werkzoekenden	16.6	21.0	21.7	21.1
Werkloosheidsgraad (VI/III)	12.9	12.7	12.6	11.9
Activiteitsgraad (III/I.bis)	64.2	64.0	64.1	64.2
Werkgelegenheidsgraad (IV+V/I.bis)	55.9	55.9	56.0	56.6
<i>Pro memori</i>				
d. Oudere niet werkzoekende UVW	73.8	95.1	113.7	117.7
II.bis Inactieve bevolking excl. (d)	5762.2	5769.6	5772.4	5779.5
III.bis Beroepsbevolking incl. (d)	4374.6	4387.7	4409.2	4421.7
VI.bis Werkloosheid incl. (d)	629.0	640.0	654.4	628.3
Werkloosheidsgraad (VI.bis/III.bis)	14.4	14.6	14.8	14.2
Werkloosheidsgraad (Eurostat standaard) (3)	9.9	9.8	9.8	9.4
Activiteitsgraad (III.bis/I.bis)	65.3	65.5	65.8	65.9
(1) Inclusief personen die tot de werkgelegenheid gerekend worden (concept FMTA) omdat zij een voldoende aantal uren werken in PWA-dienst				
(2) Inclusief personen tewerkgesteld in doorstromingsprogramma's				
(3) In jaargemiddelde				

Tabel B.6.bis Situatie op de arbeidsmarkt per 30 juni - detail (in duizend personen)

	95	96	97	98
I. Totale bevolking (II+III)	10136.8	10157.3	10181.6	10201.2
I.bis Bevolking op arbeidsleeftijd	6703.8	6702.7	6704.3	6704.7
II. Inactieve bevolking (concept FMTA)	5836.0	5864.7	5886.1	5897.2
<i>a. Met RVA-uitkering</i>	252.7	273.5	283.7	293.0
- Oudere niet werkzoekende UVW	73.8	95.1	113.7	117.7
- Vrijgestelden om sociale en familiale redenen (1)	16.9	16.2	8.0	7.5
- Vrijgestelden om reden van studies	7.0	8.2	9.0	9.0
- Volledige loopbaanonderbreking	21.0	20.4	22.8	25.4
- Conventioneel voltijds brugpensioen	134.1	133.6	130.2	133.4
<i>b. Anderen</i>	5583.3	5591.2	5602.4	5604.2
III. Beroepsbevolking (concept FMTA) (IV+V+VI)	4300.8	4292.6	4295.5	4304.0
IV. Binnenlandse werkgelegenheid	3695.3	3697.4	3704.6	3743.2
waarvan: werkenden ingeschreven bij de RVA (2)	196.4	187.2	174.8	190.1
<i>a. Deeltijds werkend en uitkeringsgerechtigd</i>	88.2	55.8	63.3	69.3
- Deelt. IGU (3) + onvrijw. deelt. met uitkering	57.9	24.3	28.9	29.3
- Gedeeltelijke loopbaanonderbreking	30.3	31.5	34.1	38.9
- Deelt. bruggepensioneerden	0.0	0.0	0.3	1.1
<i>b. Deeltijds werkend en niet uitkeringsgerechtigd</i>	68.8	78.1	49.6	44.7
- Deelt. zonder IGU (3)	66.2	74.8	46.3	41.4
- Deeltijds werkende jongeren in wachttijd	2.6	3.3	3.3	3.3
<i>c. Andere, waarvan:</i>	39.5	53.3	61.9	76.1
- Volledig werklozen tewerkgesteld in beschutte werkplaats	0.9	1.0	1.0	1.0
- Volledig werklozen in beroepsopleiding	12.8	11.5	10.4	10.4
- PWA en doorstromingsprogramma's	0.0	3.1	8.1	22.6
V. Grensarbeid (saldo)	50.3	50.3	50.3	50.3
VI. Werkloosheid (concept FMTA)	555.3	544.9	540.6	510.6
<i>a. Werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen</i>	490.3	465.0	456.7	426.8
<i>b. Overige verplicht ingeschreven werklozen</i>	48.4	58.8	62.2	62.6
b.1 Jongeren in wachttijd	19.4	22.9	24.2	24.3
b.2 Andere, waarvan:	29.0	36.0	38.0	38.3
- Uitkeringsgerechtigd na vrijwillig deeltijdse betrekking	23.0	25.3	27.3	27.8
- Aanspraak op overbruggingsuitkering	0.3	0.4	0.4	0.4
<i>c. Niet verplicht ingeschreven werkzoekenden</i>	16.6	21.0	21.7	21.1

(1) Bron: Stat-92

(2) Zonder inbegrip van de tijdelijke werkloosheid

(3) Het betreft deeltijdse werknemers met behoud van rechten die al dan niet een inkomensgarantie-uitkering (IGU) genieten

Tabel B.7. Beschikbaar inkomen van de gezinnen (mld. BEF) (1)

	95	96	97	98
Primair bruto-inkomen	6860.9	6948.5	7151.0	7420.3
<i>a. Lonen en salarissen</i>	4293.3	4349.6	4474.5	4631.0
Ondernemingen	3204.2	3237.2	3326.5	3447.8
Overheid	984.0	1003.4	1034.0	1064.4
Grensarbeiders	105.1	109.0	114.1	118.8
<i>b. Bruto exploitatieoverschot gezinnen</i>	1628.3	1666.9	1732.0	1810.6
Inkomen der zelfstandigen	786.4	817.2	839.6	868.2
Netto huur (ontvangen of toegerekend)	444.3	462.0	494.3	521.9
Overige	397.5	387.7	398.1	420.5
<i>c. Inkomen uit vermogen (netto)</i>	939.2	932.0	944.4	978.6
Ontvangen interesten	535.1	512.9	505.3	515.6
Betaalde interesten (-)	211.8	201.6	204.8	220.2
Dividenden	556.9	556.2	575.5	610.4
Overige	59.0	64.5	68.5	72.9
Sociale bijdragen en belastingen	2834.0	2887.0	2983.3	3093.4
<i>a. Sociale bijdragen werkgevers</i>	1132.9	1154.0	1187.8	1228.1
<i>b. Sociale bijdragen werknemers</i>	378.8	383.7	394.5	408.6
<i>c. Sociale bijdragen niet-loontrekkenden</i>	120.6	124.1	130.0	132.4
<i>d. Belastingen op inkomens</i>	1201.6	1225.3	1271.0	1324.4
Overdrachten aan gezinnen (netto)	2096.0	2176.1	2246.9	2320.9
<i>waarvan: sociale uitkeringen</i>	2100.5	2181.0	2249.0	2320.5
(a) Bruto beschikbaar inkomen	6122.9	6237.6	6414.6	6647.8
<i>(b) Consumptieve bestedingen</i>	5057.4	5241.3	5379.5	5570.5
<i>(c) Veranderingen in wiskundige pensioenreserves</i>	18.8	21.3	18.9	19.8
(d) Bruto besparingen	1084.3	1017.6	1054.0	1097.0
<i>Pro memori:</i>				
Spaarquote (d)/(a+c)	17.7	16.3	16.4	16.5
verandering	-0.8	-1.4	0.1	0.1

(1) Gegevens inclusief statistische aanpassingen

Tabel B.8. Reëel beschikbaar inkomen van de gezinnen (groeivoeten) (1)

	95	96	97	98
Primair bruto-inkomen	0.4	-1.0	1.3	2.1
<i>a. Lonen en salarissen</i>	1.7	-1.0	1.3	1.9
Ondernemingen	1.4	-1.2	1.1	2.0
Overheid	2.7	-0.3	1.4	1.3
Grensarbeiders	1.5	1.4	3.0	2.4
<i>b. Bruto exploitatieoverschot gezinnen, waarvan:</i>	0.1	0.1	2.3	2.9
Inkomen der zelfstandigen	-1.2	1.6	1.1	1.8
Netto huur (ontvangen of toegerekend)	2.8	1.7	5.3	3.9
<i>c. Inkomen uit vermogen (netto), waarvan:</i>	-4.2	-3.0	-0.3	2.0
Ontvangen interesten	-7.2	-6.3	-3.0	0.4
Betaalde interesten (-)	-2.9	-6.9	0.0	5.9
Dividenden	-1.6	-2.4	1.8	4.4
Sociale bijdragen en belastingen	2.4	-0.4	1.7	2.1
<i>a. Sociale bijdragen werkgevers</i>	2.5	-0.4	1.3	1.8
<i>b. Sociale bijdragen werknemers</i>	1.3	-1.0	1.2	1.9
<i>c. Sociale bijdragen niet-loontrekkenden</i>	0.4	0.6	3.1	0.2
<i>d. Belastingen op inkomens</i>	2.9	-0.3	2.1	2.6
Overdrachten aan gezinnen (netto)	2.0	1.5	1.6	1.7
<i>waarvan: sociale uitkeringen</i>	2.6	1.5	1.5	1.6
Bruto beschikbaar inkomen	0.1	-0.4	1.2	2.0

(1) Gegevens inclusief statistische aanpassingen, gedeflateerd met de prijsindex van de privé-consumptie

Tabel B.9. Rekening van de ondernemingen (mld. BEF)

	95	96	97	98
1. Bruto toegevoegde waarde ondernemingen tegen factorkosten	4641.0	4754.1	4884.9	5115.2
2. Beloning van werknemers (-)	3204.2	3237.2	3326.5	3447.8
3. Andere bedrijfskosten en netto uitzonderlijke lasten (-)	20.6	21.5	21.5	21.5
4. Bruto exploitatie-overschot (= 1-2-3)	1416.2	1495.4	1537.0	1645.9
5. Inkomsten uit vermogen (+) (*)	-284.7	-287.5	-299.4	-334.5
6. Bruto primair inkomen (= 4+5)	1131.5	1207.9	1237.6	1311.4
7. Lopende overdrachten (+) (= 7.1+7.2+7.3+7.4) (*)	-224.5	-236.1	-260.0	-265.4
7.1. Ontvangen sociale verzekeringspremies	206.0	216.8	222.9	231.4
7.2. Belastingen op inkomen en vermogen	-251.6	-265.9	-287.7	-294.4
7.3. Sociale uitkeringen	-187.2	-195.5	-204.0	-211.6
7.4. Overige lopende overdrachten	8.3	8.5	8.8	9.2
8. Bruto beschikbaar inkomen (= 6+7)	907.0	971.8	977.6	1046.0
9. Verandering wiskundige pensioenreserves (-)	18.8	21.3	18.9	19.8
10. Bruto besparingen (= 8-9)	888.2	950.5	958.7	1026.2
11. Kapitaaloverdrachten (+) (*)	-13.1	32.2	37.5	48.2
12. Bruto kapitaalvorming (-)	824.7	861.9	911.2	957.2
13. Netto financieringsbehoefte (-) of -vermogen (+) (= 10+11-12)	50.4	120.8	85.0	117.2

(*) *Het gaat om netto-bedragen, d.w.z. ontvangen vanwege andere sectoren minus betaald aan andere sectoren*

Tabel B.10. Verrichtingen met het Buitenland (mld. BEF)

	95	96	97	98
1. Saldo goederen en diensten	369.6	393.4	431.3	492.2
Saldo goederenverkeer	131.9	156.7	166.3	192.3
Saldo dienstverkeer	319.8	324.7	356.4	398.5
Saldo reisverkeer	-82.1	-88.0	-91.4	-98.6
2. Saldo inkomens	105.5	123.2	136.4	141.3
Saldo arbeidsinkomens	105.1	109.0	114.1	118.8
Saldo inkomens uit beleggingen en investeringen	0.4	14.2	22.2	22.6
3. Saldo overdrachten	-109.6	-139.4	-138.8	-150.6
Saldo overheidsoverdrachten	-73.0	-104.2	-103.9	-116.1
waarvan netto-overdrachten vanwege de E.U.	-61.6	-85.1	-90.3	-96.4
Saldo particuliere overdrachten	-36.6	-35.2	-34.9	-34.5
4. Saldo van de lopende transacties (1+2+3)	365.5	377.2	428.9	483.0
5. Saldo van het kapitaalverkeer	-12.2	0.3	-0.3	-1.3
6. Netto financieringsvermogen van de volkshuishouding (4+5)	353.2	377.5	428.6	481.7
in % van het BBP	4.4	4.5	5.0	5.4

Tabel C. Vergelijking van de kerncijfers voor de Belgische economie volgens verschillende bronnen

Wijzigingspercentages in volume (tenzij anders vermeld)

	97			98		
	[1]	[2]	[3]	[1]	[2]	[3]
Privé-verbruik	1.0	1.0	1.3	1.9	1.5	1.9
Overheidsverbruik	0.7	0.9	0.8	1.2	0.8	0.9
Bruto kapitaalvorming	3.8	4.4	4.1	3.1	4.4	4.4
Nationale finale bestedingen	1.6	1.8	1.7	2.0	2.0	2.2
Uitvoer van goederen en diensten	4.9	5.5	6.5	5.7	6.1	7.2
Invoer van goederen en diensten	4.5	5.1	6.2	5.2	5.3	7.0
Netto-uitvoer (bijdrage tot de groei)	0.5	0.5	0.4	0.6	0.8	0.4
Bruto binnenlands product	2.1	2.3	2.2	2.5	2.9	2.6
Deflator privé-verbruik	1.6	1.9	1.6	1.6	1.9	1.7
Reëel beschikbaar inkomen gezinnen	1.2	0.9	1.3	2.0	1.5	2.0
Spaarquote gezinnen (in % van het beschikbare inkomen)	16.4	16.2	16.3	16.5	16.2	16.4
Binnenlandse werkgelegenheid (wijziging in duizenden, toestand op 30 juni)	7.2	14.7	18.5	38.6	25.9	29.7
Saldo lopende rekening (in % BBP) (*)	5.4	4.6	6.0	5.8	5.3	6.3
Kortetermijnrente (%)	3.1	3.0	3.1	3.4	3.1	3.2
Langetermijnrente (%)	5.9	5.6	5.9	6.0	5.8	6.1

(*) [1] en [3]: BLEU; [2]: België

[1] *Voorliggende Economische Begroting, juli 1997*

[2] *European Commission, Economic Forecasts 1997-1998, Spring 1997*

[3] *OECD, Economic Outlook 61, June 1997*

Tabel D. Kortetermijnindicatoren Belgische economie

				96				97	
	94	95	96	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Maandelijks conjunctuurenquêtes									
Gezamenlijke curve (1)	-5.0	-12.2	-11.2	-17.1	-12.4	-8.6	-6.7	-7.3	--
Verwerkende nijverheid (1)	-4.7	-11.3	-13.3	-20.0	-14.7	-10.4	-7.9	-7.8	--
Bouw (1)	-2.9	-13.1	-7.0	-11.3	-5.9	-5.7	-5.0	-4.8	--
Handel (1)	-8.8	-15.1	-5.8	-9.6	-8.1	-2.8	-2.8	-7.6	--
Industriële productie									
Industriële productie - incl. bouw (2)	2.7	1.1	1.2	-3.7	0.2	3.9	4.8	0.9	--
Industriële productie - excl. bouw (2)	1.8	4.0	1.1	-2.5	-0.3	4.0	3.7	0.3	--
Omzet volgens BTW									
Industriële bedrijven (2)	5.7	7.4	2.0	0.8	4.5	-0.2	2.9	4.4	--
Niet-industriële bedrijven (2)	6.6	5.8	6.1	3.6	6.2	6.1	8.5	8.6	--
Totaal bedrijven (2)	6.3	6.5	4.5	2.4	5.4	3.6	6.2	6.9	--
Privé-verbruik									
Omzet volgens BTW - kleinhandel (2)	2.0	1.3	3.5	3.6	4.0	2.7	3.4	1.4	--
Inschrijving nieuwe personenauto's (2)	1.4	-8.0	7.8	18.4	7.0	3.6	-3.1	-12.2	-6.4
Barometer consumentenvertrouwen (1)	-15.1	-13.8	-22.5	-23.0	-22.7	-23.7	-20.7	-23.3	-25.7
Investerings									
Investerings volgens BTW									
Industriële bedrijven (2)	-10.2	11.0	9.3	11.0	10.6	10.3	6.4	-5.4	--
Niet-industriële bedrijven (2)	2.1	5.5	3.1	2.4	1.4	0.2	7.1	5.7	--
Totaal bedrijven (2)	-2.8	7.6	5.5	5.7	4.9	4.0	6.8	1.2	--
Bezettingsgraad productievermogen (%)	78.6	80.3	79.8	79.1	79.7	80.3	80.3	80.3	--
(1) Kwalitatieve data									
(2) Groeivoet t.o.v. zelfde periode vorige jaar									

Kortetermijnindicatoren Belgische economie (vervolg)

	94	95	96	96				97	
				Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Arbeidsmarkt									
Werkloosheid (excl. oudere) (1)	588.7	596.9	588.3	603.2	557.9	608.9	582.9	570.5	542.9
Werkloosheid (incl. oudere) (1)	661.8	669.3	679.9	679.0	648.9	707.2	684.6	678.4	654.5
Werkloosheidsgraad - Eurostat (2)	10.0	9.9	9.8	10.0	9.8	9.7	9.5	9.5	--
Prijzen									
Traditionele index (3)	2.4	1.5	2.1	2.0	1.9	1.9	2.4	1.9	1.5
Gezondheidsindex (3)	2.2	1.6	1.7	1.7	1.5	1.5	1.9	1.4	1.2
Brent olieprijs in USD	15.8	17.1	20.6	18.2	19.5	21.0	23.6	21.6	19.1
Rentevoeten en wisselkoers									
Intrest schatkistcertifikaten (3 m.)	5.7	4.8	3.2	3.3	3.2	3.2	3.0	3.2	3.3
Lange termijn interest op overheidspapier (10 j.)	7.8	7.5	6.5	6.6	6.7	6.6	6.0	5.8	5.9
Renteverschil met Duitsland op korte termijn (4)	44	36	0	3	1	4	-6	8	14
Renteverschil met Duitsland op lange termijn (4)	88	63	27	46	25	28	11	11	14
Effectieve wisselkoers BEF (t.o.v. 16 munten) (3)	1.5	4.0	-2.0	0.2	-2.9	-1.8	-3.4	-4.1	-3.7
Buitenlandse handel									
<i>Betalingsbalans BLEU (transactiebasis)</i>									
Saldo goederenverkeer (5)	223	296	283	81	69	62	72	82	--
Saldo lopende rekening (5)	417	433	445	118	114	102	112	126	--
<i>Maandelijke conjunctuurenquêtes</i>									
Verloop buitenlandse bestellingen (6)	7.0	-8.8	-2.1	-12.7	0.0	1.3	3.0	-0.3	--

(1) Niet-seizoengezuiverd gemiddeld niveau in duizendtallen

(2) Seizoengezuiverd, in % van de beroepsbevolking

(3) Groeivoet t.o.v. zelfde periode vorige jaar

(4) Niveau in basispunten

(5) Niveau in mld. BEF

(6) Kwalitatieve data

Disponible en français

Federaal Planbureau
Kunstlaan 47-49
1000 Brussel

Tel 02/507.73.11
Fax 02/507.73.73
URL <http://www.plan.be>

Verantwoordelijke uitgever:

Henri Bogaert, Commissaris van het Plan
Wettelijk depot: D/1997/7433/8

Drukwerk verzorgd door het Ministerie van Economische Zaken